препорука за
Зорицу Атић

Ранчићева кућа је, под руководством Зорице Атић, одавно пример не само добре праксе, већ прави пример како мали културнии изложбени простори, далеко од великих градских центара, могу бити веома успешни и ефикасни у раду и привлачењу публике. Број изложби, трибина, радионица са различитим узрастима показују велику посвећеност људи који ову установу граде. Програм ове установе је толико квалитетан и разноврстан да би на њему могли да позавиде многе веће градске установе културе. Многе од нас сам програм у Ранчићевој кући, седишту Центра за културу Гроцка, подстакао је да бар једном месечно пођемо пут Гроцке привучени занимљивим културним садржајем, који су доступни и уживо, и дигитално, у корак са временом и глобалним тренутком великих изазова.

Посебно бих истакао пожртвованост директорке установе, историчарке уметности - кустоскиње Зорице Атић, која уноси сву своју снагу, квалификације, знања и умећа неретко жртвујући свој приватни живот, да би рад установе био оволико успешан. О сарадњи на локалним и европским пројектима, која траје већ годинама, имам само речи хвале. Ефикасност у раду и отвореност је на највишем могућем нивоу. Као члан комисије за ревизију Легата др Александра Костића имао сам непосредни увид у значајну збирку предмета из различитих епоха људске цивилизације. Центар за културу Гроцка и Ранчићева кућа не заостају у примени најсавременијих дигиталних технологија. О томе говоре бројне виртуелне туре, 3Д реконструкције и остали видови дигиталних презентација које су урађене за потеебе промоције установе и Гроцке као локалне средине у којој Центар за културу делује.

Сигуран сам да би ово признање, уколико буде додељено Зорици Атић, отишло у праве руке, чиме би се показало да се рад музејских стручњака у раду малих културних центара вреднује и цени. Веома је важно показати да се културни садржаји не негују само у затвореним круговима великих урбаних целина, него и у малим, локалним, аутентичним просторима.

Раде Милић
Центар за урбани развој

ЦЕНТАР ЗА УРБАНИ РАЗВОЈ "ЦУР" "UDC" URBAN DEVELOPMENT CENTER
М.П.

Зорица Атић – препорука за Награду *Музејски стручњак године* коју додељује Национални комитет ICOM Србија

Свавако да је музеалцима добро познато у којој мери је бављење музејским праксама на савремен начин, у складу са принципима *нове музеологије*, захтевно за кустосе свих профила, а посебно за стручњаке у установама са малим бројем запослених. Обим и разноврсност њихових задужења и активности значајно су умножени и свакодневно подразумевају велики труд, спремност за учење и овладавање новим вештинама. Управо таква посвећеност послу одликује Зорицу Атић, историчарку уметности која у Центру за културу Гроцка обавља две дужности – директорке (од 2014) и кустоскиње.

Центар за културу Гроцка је основан 2006. године ради обављања делатности из области културе од значаја за Град Београд – организовања културних и образовних програма на територији Градске општине Гроцка. Седиште установе је Ранчићева кућа, која је 1979. године утврђена за културно добро од великог значаја. У Центру су запослена свега два лица, директорка Атић и Мирослава Павловић, дипл. политиколог, задужена за административне послове и реализацију књижевног и трибинског програма.

Попут неких других центара за културу у Републици Србији, у делокругу Центра је и старање о покретним културним добрима. Наиме, Центар баштини *Легат др Александра Костића* који је превасходно захваљујући иницијативи и залагању Зорице Атић и сарадњи коју је остварила са кустосима Музеја града Београда, после вишедеценијске занемарености и ускладиштења коначно музеолошки заштићен и од 2018. године изложен у оквиру сталне музејске поставке у простору Библиотеке „Илија Гарашанин“ у Грочанској чаршији.

У активностима Зорице Атић, поред старања о Легату и организације културних програма, посебно се издвајају њени напори на пољу промоције културног наслеђа. Осим непосредног рада са посетиоцима који остварује путем стручних вођења кроз сталну поставку Легата и традиционалних вођења Ранчићевом кућом под називом *Топлина варошког дома*, Атић је током 2021. године, у условима које је наметнула епидемија

Ковида-19, развила изузетну медијску активност која је културну баштину и програме Центра учинила видљивијим и доступнијим широј јавности. Разноврсност коришћених медија и представљених програма огледа се у импресивном броју од чак 347 медијских активности које обухватају 284 вести и најава програма путем дневне штампе и портала, 14 телевизијских и радијских емисија, 13 репортажа и 36 телевизијских најава, гостовања и прилога. Међу њима је и ауторски онлајн едукативни програм под насловом *Мале приче о културним добрима, знаменитостима и знаменитим личностима општине Гроцка* који је Атић реализовала у овиру шест емисија. Усмереност на онлајн програме и садржаје посебно је била важна у ситуацији пандемије и резултитрала је покретањем пројекта дигитализације културног наслеђа и израдом видео записа у облику виртуелних обилазака Ранчићеве куће, сталне поставке Легата али и других културних знаменитости на територији Општине Гроцка који су доступни путем веб-сајта Центра.

Као аутор или координатор, Атић је у 2021. години била ангажована на још четири пројекта који су осмишљени на основу истраживања интересовања и потреба публике, или су засновани на темама које су актуелне у локалној заједници и друштву: Летњи музички програм „Музичка башта 2021“ (12 концерата); 23. Ликовна колонија ГО Гроцка (селектор колоније Зорица Атић); Едукативна археолошка радионица „Келти на тлу Гроцке“ (у сарадњи са кустосима Музеја града Београда) и Едукативни програм „Културно наслеђе на тлу Гроцке у новим технологијама за савремену публику“ (у сарадњи са Центром за урбани развој).

Своју кустоску делатност Зорица Атић заокружује публиковањем стручних радова о културном наслеђу – „Заоставштина проф. др Смиље Костић-Јоксић у Легату др Александра Костића у Гроцкој“ (*Српски медицински часопис лекарске коморе*, 2021), „Легат др Александра Костића у Гроцкој“ (*Годишњак града Београда*, 2020), „Настанак и развој Грочанске чаршије и студија случаја Ранчићеве куће у Гроцкој“ (*Годишњак града Београда*, 2018) – и монографије *Топлина варошког дома Гроцке – Грочанска чаршија и Ранчићева кућа* (Центар за културу Гроцка, два издања, 2018. и 2021).

Огроман труд и многострука ангажовања Зорице Атић учинила су Центар за културу Гроцка установом која се бројем, разноврсношћу и квалитетом програмских активности (чак 513 реализованих у 2021) издваја на културној мапи Београда и која је

управо у 2021. години забележила највећи број посетилаца / корисника од свог оснивања (више од 14.000), док дигитални садржаји Центра бележе више десетина хиљада прегледа. Међу установама културе града Београда Центар за културу Гроцка препознат је од стране стручне заједнице као пример добре праксе и добитник је Признања „Музеј за 10“ (за 2020. годину) које додељује организација Музеји Србије.

Високо ценећи стручност, ентузијазам, посвећеност професији и изванредне резулатате које остварује у свом раду, свесрдно подржавам номинацију колегинице Зорице Атић за Награду *Музејски стручњак године*.

Др Јелена Јовановић Симић, виши кустос

Музеј науке и технике

Препорука

за Зорицу Атић, музејског стручњака

Зорица Атић је кустоскиња и реномирана историчарка уметности, која обавља дужност директора и главног и одговорног уредника Центра за културу Гроцка, са седиштем у Ранчићевој кући. Стручна интересовања и опсег деловања проналази у областима модерне уметности и заштитарства.

Њен стручни рад у области модерне уметности бележи преко стотину ауторских текстова за каталоге самосталних и групних изложби домаћих уметника млађе и средње генерације. У галеријама и културним центрима Београда и Србије отворила је и представила многобројне уметничке изложбе. Током 2021. године стручним текстовима представила је самосталне изложбе, групне поставке и рад уметника за часопис *Ликовни живот*, каталоге изложби у *Продајној галерији Београд*, *Ранчићевој кући, Галерији Сингидунум*...

Зорица Атић активно промовише значај културног наслеђа за друштво и путем програма и пројеката, медија – емисија и прилога, научно-популарних текстова, репортажа и вести, ангажовано ради на његовом очувању и ревитализацији.

Као члан Ликовног савета галерије Ранчићеве куће од 2020. године, ближе сарађујем на галеријском програму ове установе и имам увид у начин и квалитет укупног рада, а посебно у изложбене активности. Ранчићева кућа, ревитализовано културо добро од великог значаја за нашу земљу, својим бројним активностима и високо професионалним радом, пример је одличне праксе међу установама културе града Београда.

Издвојио бих три изузетне изложбе током 2021. године, које је Зорица Атић као директор установе као и музејски стручњак организовала и спровела, представила јавности и медијама као кустос, на начин који далеко превазилази капацитет мале установе културе, са свега два запослена,

То су изложбе реномираног иконописца Јелене Хинић „Свети Срби“, реномираног графичког дизајнера Данијеле Парацки „Хармонија књиге“ и групна изложба „Закорачи у нашу причу“, илустратора за децу. Такође, Зорица Атић је иницирала и ауторски конципирала годишње групне изложбе по конкурсима и јавним позивима намењене локалној заједници, које су од 2015. године традиционалне, а преко су потребне локалној средини (*Стваралачка Гроцка*, изложба стваралаца са територије општине Гроцка, *Ликовно путовање*, изложба дечијих радова насталих на Ликовној радионици установе, *Варошки салон у Ранчићевој кући,* новогодишња изложба, *Ликовна колонија ГО Гроцка*, групна изложба текуће продукције). Излагачки концепт групних поставки у највећој мери има за циљ да представи разноврсност и креативни потенцијал продукције великог броја аутора и уметника различитих узраста и генерација који живе и раде на територији општине Гроцка, њихово умрежавање, оснаживање и подршку у раду.

Сматрам да је номинација Зорице Атић за значајно признање „музејски стручњак" још један корак ка видљивости огромног и посвећеног рада историчарке и кустоскиње јединствене енергије, без које, од мале установе скромних капацитета, не би било могуће начинити пример добре праксе и стати раме уз раме са великим националним установама у квалитету функционисања. Слично је апострофирано у видео материјалу којим су ђаци из Гроцке конкурисали и освојили прву награду **„Музеј за 10"** у оквиру националне музејске иницијативе, највеће манифестације у Србији и јединствене у Европи, која се у нашој земљи одржава под покровитељством Министарства културе и информисања Републике Србије, коју координира Национални комитет Међународног савета музеја – ICOM Србија.

Важно је такође да се напомене да је 2021. године Центар за културу Гроцка на челу са Зорицом Атић добитник управо овог признања у оквиру истоимене манифестације „Музеј за 10", те да је признање уручено Зорици Атић 18. маја 2021. године, на Међународни дан музеја, у Музеју савремене уметности у Београду, у оквиру свечане Скупштине Националног комитета ICOM Србија.

Данас, за становнике Гроцке, Ранчићева кућа је захваљујући Зорици Атић, прави **мали а велики музеј**, уз чије ликовне, едукативне, галеријске и друге програме стасавају многе генерације деце и младих.

У Београду, 24. март 2022. године

Зоран Ивановић, вајар

редовни професор Факултета Примењених уметности у Београду

ПРЕПОРУКА

за Зорицу Атић, историчарку уметности – кустоса

директорку Центра за културу Гроцка

Деценија је прошла од када на позорници културног живота Гроцке делује Зорица Атић, историчар уметности. Стицајем околности, међутим, њен развој и рад пратио сам двоструко дуже, пошто сам био њен професор на Филозофском факултету у Београду. Већ на студијама Зорица се истицала не само оценама, већ и по одговорности и креативности. С обзиром на проблеме са којима се, у погледу запошљавања, суочава наша струка, обрадовало ме је што се нашла на месту сарадника (2012), а потом (од 2014) и директора Центра за културу Гроцка. Не само да је то пружило могућност Зорици Атић да искаже своје способности, већ је благотворно утицало на рад Центра и свих осталих институција које су са њим повезане.

У Центру за културу Гроцка Зорица Атић није само савесни руководилац већ, стицајем околности, преузима на себе и многе друге обавезе и делатности, од уредника програма (ликовног и образовног), преко кустоса до представника у медијима. Колико год услед уобичајених кадровских ограничења оведужности биле бројне и сложене, она их је до сада више него успешно обављала. Штавише, управо захваљујући томе, Зорица је свему што ради дала лични печат и, слободно се може рећи, постала у Гроцкој носилац културног живота, промотер уметничког стваралаштва и делатник у сфери образовања. Када се узме у обзир да је она члан УЛУС-а, НУНС-а и ДКС-а, дакле активна у сферама примењене уметности, новинарства и конзервације, ово у ствари не представља изненађење.

Захваљујући Зорици Атић, Ранчићева кућа постала је прво административно седиште Центра, а потом матица културног живота, која постојано окупља на својим манифестацијама не само читаву варош, већ привлачи публику из престонице, као и других општина у Србији. Тако су Центар и његова директорка уистину постали пример успешног рада и узор за све који се прихвате сличних делатности широм Србије. У оквиру делатности институције којом руководи, Зорица Атић се посебно истакла као аутор и координатор програмских целина и пројеката, летњег музичког програма, ликовне колоније и два едукативна програма посвећена Келтима, односно културном наслеђу у савременим технологијама. У Центру је приредила бројне изложбе, трибине и посела. Стога није изненађење да Ранчићева кућа под њеним руководством сваке године бележи све већи број посетилаца и учесника различитих манифестација.

Поред тога што успешно руководи активностима Центра, Зорица Атић је практично оживела Легат Александра Костића (у простору библиотеке „Илија Гарашанин“) и претворила га у незаобилазну знаменитост Гроцке.

Неповољне околности за рад културних институција у условима ванредне санитарне ситуације Зорица Атић је искористила да у пуном обиму развије активност у медијима, у виду стотина најава и прилога (у штампи и на порталима) и десетина телевизијских и радијских емисија, репортажа, гостовања и прилога. Посебну пажњу посветила је онлајн презентацији Центра и присуству свих његових садржаја и програма на друштвеним мрежама.

Имао сам задовољство не само да Зорици предајем током њених студија, већ да у више наврата учествујем у манифестацијама које је приређивала. Иако је већ дуго познајем, сваком приликом сам изнова био под снажним утиском њене професионалности, стручности, али још више ентузијазма и људске топлине. Стога ми је част да свим срцем подржим номинацију Зорице Атић за Награду „Музејски стручњак године“.

Др Оливер Томић, предавач и ванредни професор

Академија струковних студија Београд и Факултет за уметност и дизајн Београд

ПРЕПОРУКА

за Зорицу Атић, историчарку уметности – кустоскињу,

и Ранчићеву кућу, којом посвећено руководи

Поштовани,

Са великим задовољством препоручујем Центар за културу Гроцка, тј. Ранчићеву кућу, као одличан пример савремене културно институционалне, изложбене, музејске праксе који треба похвалити.

Ранчићева кућа је с једне стране сјајан пример како заштићен споменик културе и врхунски пример народног неимарства с краја 18. века истовремено живи као савремени културни центар, музеј, изложбени и концертни простор; како је кроз динамичну програмску активност културно добро старо више од 150 година врло живо и прогресивно и у 21. веку и окупља разноврсну публику из најразличитијих делова града. Како због својих сталних изложби, трибина, концерата, археолошких радионица и ликовних колонија, тако и због свог аутентичног амбијента, архитектонске и културно-историјске вредности. Истовремено реч је и о релевантном археолошком локалитету који чува слојеве од 7.000 година живота у континуитету, те сваки посетилац Ранчићеве куће стиче знања и свест о том историјском и арехолошком континууму управо на овом месту, кроз стручна вођења директорке те установе и изложбене поставке – од винчанске културе чије су фигуринеископане у башти Ранчићеве куће па све до варошког живота обреновићевске Србије, чији је Ранчићева кућа аутентични сведок.

Такође, посебан квалитет Ранчићеве куће вредан сваке похвале јесте показатељ како једна институција културе смештена на далекој периферији Београда (у Гроцкој) захваљујући квалитетним, неуморним активностима, а истакла бих пре свега – несебичну посвећеност, ентузијазам и професионализам директорке установе (која је истовремено историчарка уметности и једни кустос те установе) - успева већ дуги низ година да окупља публику из најудаљенијих делова града и буде културно релевантна на нивоу целог Београда. Тиме Ранчићева кућа директно доприноси тако важној културној децентрализацији града и развијању културних потреба и музејских навика становника рубних општина. И то врло разнолике публике што је најважније, оне од 7 до 77, јер су и програмске активности Ранчићеве куће врло разноврсне.

Још један посебно важан сегмент музејских активности Ранчићеве куће јесте Легат др Александра Костића, који је и основан иницијативом и залагањем Зорице Атић, директорке Центра за културу Гроцка, под чијом је и надлежношћу сам Легат. Зорица Атић, историчарка уметности и чланица Друштва конзерватора Србије и сама је ауторка изложбене поставке Легата др Александра Костића (са стручњацима Музеја града Београда), неправедно заборављеног и инкриминисаног српског научника. Отварањем Легата после деценија немара и заборава, Зорица Атић и Центар за културу Гроцка

исправили су огромну историјску неправду читаве Србије, која се толико огрешила о оног који је српску науку и просвету толико задужио.

Са Центром за културу Гроцка и директорком Зорицом Атић сарађујем од 2015. године, кроз низ научно-популарних емисија „Београд за почетнике", али и вишегодишњег трибинског програма. Захваљујући посвећености, стручности и креативности ове неуморне жене, одговорно тврдим, много је Београђана први пут дошло у Гроцку. И наставило да се враћа. Као и моја маленкост. Ранчићева кућа је са својом директорком блистав пример како једна мала институција културе на периферији града (са свега два запослена) континуитетом, квалитетом програма и несебичним залагањем оставља упечатљив и дубок траг на културној мапи Београда, али и Србије. Томе можда најбоље сведочи чињеница да је главна манифестација Дана европске баштине за читаву Србију одржана управо у Ранчићевој кући. И да је ова институција са свега два запослена отворена и празницима и викендима током целе године, јер за културну баштину нема слободних дана. То је чини се, неформално гесло ове установе, али вероватно и разлог вољености и посећености Београђана, али и грађана читаве Србије који долазе да виде овај неодољиви споменик културе.

Због свега наведеног мислим да примере овако квалитетне културне и музејске праксе треба подржати и наградити, јер су заиста за пример и много већим музејским институцијама.

Смиљана Попов

ауторка и уредница ТВ серијала „Београд за почетнике"

Смиљана Попов

П Р Е П О Р У К А

У београдској општини Гроцка, у непосредној близини грочанске чаршије, заштићене просторне целине од великог значаја за Републику Србију, која чува историјски и архитектонски дух времена 19. века, налази се Ранчићева кућа, варошка кућа Србије и споменик културе од великог значаја за нашу земљу, место где култура и дословно станује, јер у њој успешно ради и послује Центар за културу Гроцка.

Установа културе у Гроцкој пружа становницима Гроцке, али и становницима Београда и Србије, многобројне културне садржаје, уз пажње вредну едукативну и профилисану кустоску презентацију о карактеристикама и значају овог објекта народног градитељства с почетка 19. века, који је пример успешне ревитализације у културне намене.

Захваљујући залагању и посвећеном раду Зорице Атић, кустоскиње и директорке ове установе, простор Центра за културу је из године у годину, а посебно у непосредно протеклом периоду, шире препознат као пажње вредан културни простор, значајно ходочасничко место за посетиоце и излетнике, стожер културе Општине Гроцка и незаобилазна тачка на културној мапи града Београда.

У Београду,

дана 23. 03. 2022. године

Проф. др Зоран Марковић

_____

редовни професор Пољопривредног факултета Универзитета у Београду,
Оснивач и руководилац Центра за рибарство и примењену хидробиологију
„Мали Дунав“ Огледног добра „Радмиловац“ Пољопривредног факултета